

PATVIRTINTA

Vilniaus Justino Vienožinskio dailės mokyklos
direktoriaus 2022 m. vasario 22 d.
įsakymu Nr. 04-07-07

VILNIAUS JUSTINO VIENOŽINSKIO DAILĖS MOKYKLOS BENDRUOMENĖS ETIKOS KODEKSAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Mokyklos bendruomenės etikos kodekse pateikiamos bendražmogiškosios bei profesinės etikos vertybinės nuostatos ir moralaus elgesio principai, kurių įsipareigoja laikytis visi bendruomenės nariai – mokytojai, darbuotojai, mokiniai, tėvai (globėjai).
2. Etikos kodekso paskirtis – padėti mokyklos bendruomenei suprasti neetiško elgesio problemas, kurios gali kilti darbinėje veikloje, tarpusavio santykiuose, viešame gyvenime, bei padėti jas spręsti.
3. Etikos kodeksas papildo mokytojų, darbuotojų, mokinių, tėvų (globėjų) teisių, pareigų, atsakomybės nuostatas, kurios yra reglamentuotos Lietuvos Respublikos Švietimo įstatyme, mokyklos nuostatuose, Vidaus darbo tvarkos taisyklėse ir kituose norminiuose aktuose.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

Mokytojai – neformalaus ugdymo pedagogai, mokyklos mokytojai.

Darbuotojai – administracijos ir kiti darbuotojai, su mokykla susiję darbo santykiais.

Tėvai (globėjai) – mokykloje besimokančių mokinių tėvai (globėjai).

Mokyklos bendruomenė – mokyklos mokytojai, administracija, kiti darbuotojai, mokiniai ir jų tėvai.

Etika – tai asmens elgesį ir veiksmus sąlygojantis vertybių taikymas.

Moralė – tai žmonių elgesį reguliuojančios normos ir principai.

Mokytojų ir darbuotojų etika – dora, pareiagingumu, atsakingumu, kūrybingumu, sąžiningumu, teisingumu, žmoniškumu, objektyvumu grindžiami tarpusavio ir darbo santykiai, nepriekaištingas etinės elgsenos laikymasis viešame gyvenime.

Etikos normų pažeidimas – poelgis, veiksmas, elgsenys darbe, visuomenėje, tarpusavio bendravime, sukeltantis prieštarigus bendradarbių vertinimus, pasireiškiančius priimtų etikos kodekse dorovinės elgsenos normų nepaisymu, ignoravimu ar pažeidimu, kuris blogina bendruomenės mikroklimatą, trikdo darbinę nuotaiką ir darbo ritmą.

Etikos problema – netinkamai padarytas sprendimas ar atliktas veiksmas, pažeidžiantis etikos normas.

Etiškas sprendimas – tai geras, teisingas, visuomenės daugumos puoselėjamos vertybėms neprieštaraujantis sprendimas.

Interesų konfliktas – situacija, kai darbuotojas atlikdamas savo pareigas vykdo pavedimus ir priima sprendimus susijusius su jo privačiais interesais.

Privatus darbuotojo interesas – turtinis arba neturtinis darbuotojo suinteresuotumas.

Viešieji visuomenės (valstybės) interesai – visuomenės (valstybės) suinteresuotumas. Visuomenė tikisi, kad darbuotojas į darbą žiūrės kaip į pašaukimą.

Kompetencija – funkcinis gebėjimas adekvačiai atlikti tam tikrą veiklą, turėti jai pakankamai žinių, įgūdžių, energijos.

Vertybė – idėjos ir įsitikinimai formuojantys, skatinantys žmogaus būvį ar elgseną.

Tolerancija – pakantus gerbimas kitos nuomonės, požiūrių, įsitikinimų, tikėjimo.

III. ETIKOS KODEKSO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

4. Nubrėžti tolerancijos ribas mokyklos narių tarpusavio santykiuose, išryškinti mokytojų, darbuotojų, mokinių, tėvų (globėjų) etikos požiūriu vengtiną elgesį.
5. Padėti geriau suprasti, palaikyti ir puoselėti svarbiausias vertybes: teisingumą, sąžiningumą, pagarbą žmogui, toleranciją, profesinę, mokslinę bei pilietinę atsakomybę
6. Formuoti suvokimą, jog etika būtina bet kurioje veikloje; ji svarbi didinant visuomenės pasitikėjimą mokyklos veikla.
7. Padėti įstaigos bendruomenei vertinti ir spręsti konkrečius etinio pobūdžio klausimus.
8. Vienas svarbiausių tikslų – apsaugoti mokyklos bendruomenės narius nuo konfliktinių situacijų ir neetiško elgesio.
9. Mokyklos bendruomenės nariai įsipareigoja aktyviai palaikyti mokyklos siekius, garbingai jai atstovauti, etišškai elgtis tiek mokykloje, tiek ir už jos ribų, tinkamai reprezentuoti jos vardą Lietuvoje ir užsienyje.

IV. PEDAGOGŲ ELGESIO IR VEIKLOS PRINCIPAI

10. Pedagogai savo veikloje vadovaujami šiais pagrindiniais elgesio ir veiklos principais:
 - 10.1. pagarbos;
 - 10.2. teisingumo;
 - 10.3. žmogaus teisių pripažinimo;
 - 10.4. atsakomybės;
 - 10.5. atidos ir solidarumo.
11. Pagarbos principas. Vadovaudamasis šiuo principu pedagogas pripažįsta, kad bendravimas su mokiniais, jų tėvais (globėjais, rūpintojais), kitais šeimos ir įstaigos bendruomenės nariais grindžiamas asmens orumo ir nelygstamos vertės pripažinimu bei pasitikėjimu, taip kuriant saugią, atvirą, savivertę ir kūrybingumą skatinančią atmosferą.
12. Teisingumo principas. Vadovaudamasis šiuo principu pedagogas pripažįsta mokinių ugdymosi poreikių įvairovę, atsižvelgia į kiekvieno mokinio socialinės, kultūrinės aplinkos ypatumus ir yra nešališkas vertindamas kiekvieno mokinio pasiekimus ir pažangą, ugdymosi poreikius, mokinių ar jų grupių dalyvavimą bendruomenės gyvenime, spręsdamas konfliktus.
13. Žmogaus teisių pripažinimo principas. Vadovaudamasis šiuo principu pedagogas nepažeidžia mokinio teisių ir teisėtų interesų, vadovaujasi lygiateisiškumo ir nediskriminavimo nuostatomis ir siekia, kad socialiniai, rasiniai, kalbiniai, religiniai arba kiti veiksniai nedarytų įtakos jo elgesiui profesinėje veikloje.
14. Atsakomybės principas. Vadovaudamasis atsakomybės principu pedagogas veikia kaip profesionalas, nuolat tobulina savo profesines kompetencijas, reikalingas siekiant kokybiškai atlikti pedagoginį darbą – ugdyti remiantis kiekvieno mokinio gebėjimais, ugdymosi poreikiais ir polinkiais.
15. Sąžiningumo principas. Vadovaudamasis sąžiningumo principu pedagogas teikia teisingą informaciją apie savo patirtį, profesinę padėtį ir kompetenciją, savo profesinėje veikloje sąžiningai naudoja išteklius, vadovaujasi švietimo įstaigos vidaus tvarkos taisyklėmis, nepiktnaudžiauja nei savo padėtimi, nei mokinio (mokinių) pasitikėjimu, jų nenaudoja asmeninės naudos tikslais.
16. Atidos ir solidarumo principas. Vadovaudamasis atidos ir solidarumo principu, žmogiško solidarumo nuostatomis, pedagogas bendrauja su mokiniais, jų tėvais (globėjais, rūpintojais), kitais mokinio šeimos nariais, kolegomis ir bendruomene siekdamas geros mokinių savijautos, savo empatija ir veiksmais įrodydamas suprantąs mokinio (mokinių) emocinę būseną.

IV. MOKYMO/(-SI) IR DARBO ETIKA

17. Kiekvienas bendruomenės narys yra laikomas vertybe. Jis yra ne tik darbo atlikėjas, bet ir kūrėjas, įsipareigojęs siekti aukščiausios kokybės. Nuo jo pastangų priklauso bendro darbo rezultatai.

18. Vadovai yra patarėjai, rėmėjai. Jie gerbia bendruomenės narius, įsigilina į jų poziciją, problemas, išklauso jų nuomones ir pasiūlymus, priima galutinį sprendimą.

19. Bendruomenė dalyvauja svarbių ugdymo įstaigai klausimų svarstyme.

20. Bendraujant ir bendradarbiaujant dalykinėje srityje, vadovai, mokytojai ir darbuotojai turi būti kompetetingi, kultūringi, humaniški, teisingi, reiklūs sau ir kitiems. Kontroliuoti ir slopinti tokius asmeninius bruožus kaip nervingumas, nesusivaldymas, emocinis pasikarščiavimas ir pan.

V. MOKYTOJŲ ETIKOS NUOSTATOS

21. Mokytojai privalo būti pavyzdžiu kitiems mokyklos bendruomenės nariams:

21.1. elgtis pagarbiai su kiekvienu mokyklos bendruomenės nariu;

21.2. objektyviai, remiantis kompetencija vertinti kitų darbus ir pastangas atskleidžiant nepanaudotas galimybes, kolegiskai patariant ir padedant vieni kitiems;

21.3. kalbėti ir rašyti taisyklinga valstybine kalba, laikytis dokumentų rengimo reikalavimų, etiketo taisyklių;

21.4. laiku, atidžiai ir profesionaliai atlikti pareigybių aprašymuose numatytas funkcijas;

21.5. vadovautis skirtingų lyčių lygybės principu, būti tolerantiškiems kitai nuomonei, kitų tautybių, rasių, religinių bei politinių įsitikinimų atstovams.

22. Mokytojai turi suprasti, jog pedagogo, darbuotojo etiką pažeidžia:

22.1. mokinių ar kolegų diskriminavimas dėl dalyvavimo politinėje, visuomeninėje, kultūrinėje ar sportinėje veikloje;

22.2. nesąžininga profesinė konkurencija tarp kolegų, dalyvavimas negarbinguose sandoriuose, visiems mokytojams skirtos informacijos slėpimas, smulkmeniškų konfliktų bei intrigų eskalavimas;

22.3. mokytojo nepagarbus atsiliepiamas apie nedalyvaujančio kolegos pedagoginius gebėjimus, asmenines savybes;

22.4. viešai aptarinėjama ar pavišinama konfidenciali informacija apie kolegas (darbo užmokestis, karjeros ketinimai, kompetencija, asmeniniai reikalai ir asmeninės savybės, elgesys, gyvenimo būdas, apranga) tiek su mokiniais, tiek su kitais asmenimis;

22.5. mokytojo nepagarbus, familiarus (per daug laisvas) elgesys su mokiniu, mokinio asmeninių savybių, šeimos aptarimas ar pavišinimas asmenims, tiesiogiai nesusijusiems su jų ugdymu, problemos sprendimu;

22.6. netvarkinga apranga ir išvaizda, blaškanti mokinių dėmesį;

22.7. alkoholinių gėrimų, psichotropinių medžiagų vartojimas bei rūkymas mokykloje ir jos teritorijoje;

22.8. suteikiant atestacinę kategoriją, apdovanojimą, kolegos veiklos pripažinimą, turi būti remiamasi tik dalykišku pateikto darbo vertinimu bei profesinėmis pretendentų savybėmis, o ne asmeniniu ar politiniu santykiu.

23. Mokytojai turi:

23.1. tausoti ir atsakingai naudoti mokyklos turtą, taupiai naudoti valstybės, rėmėjų, investuotojų lėšas vykdant įstaigos tikslus, uždavinius ir priimtus įsipareigojimus. Šią nuostatą pažeidžia:

23.1.1. mokyklos materialinių bei finansinių išteklių naudojimas politinei veiklai, privačiam verslui ar asmeninių poreikių tenkinimui;

23.1.2. piktnaudžiavimas mokyklos ištekliais vykdant projektus;

23.1.3. mokyklos nuosavybės niokojimas – dėl piktavališkumo arba dėl aplaidumo.

- 23.2. prisiimti dalį atsakomybės už sklandų mokyklos darbą, savo veikloje turi vadovautis bendruomenės viešaisiais interesais, vengti viešųjų ir privačių interesų konflikto;
- 23.3. skatinti kolegišką keitimąsi kūrybinėmis idėjomis, gerąja darbo patirtimi, plėtoti tarpinstitucinius, tarptautinius ryšius;
- 23.4. gerbti ir aktyviai prisidėti, puoselėjant esamas ir kuriant naujas bendruomenės tradicijas;
- 23.5. kontroliuoti ir slopinti tokius savo asmeninius bruožus kaip nervingumas, nesusivaldymas, emocinis pasikarščiavimas ir pan.
- 23.6. be baimės, tačiau korektiškai ir geranoriškai kelti į viešumą esamas negeroves, siekiant pagerinti bendruomenėje profesinės etikos klimata.
- 23.7. nešiuurkščiai, neįžeidžiančiai, bet reikliai reikšti kategorišką nepakantumą mokinių nesąžiningumui, elgesio normų pažeidimo faktams – tokiems kaip plagijavimas, nusirašinėjimas, falsifikavimas, pažymių rezultatų klastojimas. Mokinio žinių bei įgūdžių vertinimas turi būti teisingas, sąžiningas, suderintas su dėstomo kurso tikslais, priklausantis nuo žinių kokybės;
- 23.8. primygtinai nereikalauti asmeninio pobūdžio informacijos iš mokinių, nesieti tokio pobūdžio informacijos su žinių įvertinimu;
- 23.9. mokytojas turi suvokti, kad:
- 23.9.1. atsiskaitymas už kursą nesietinas su mokinių ar jų tėvų dalyvavimu (nedalyvavimu) mokytojui priimtinoje (nepriimtinoje) politinėje ar visuomeninėje veikloje;
- 23.9.2. pasitikėjimo atmosferai kenkia konfidencialios informacijos pateikimas (atskleidimas) tretiesiems asmenims, jų aptarinėjimas su kitais nesant specialaus pagrindo (teisinio pagrindo, naudos mokiniui arba numatomos žalos kitiems);
- 23.9.3. neleistina naudoti privataus pobūdžio informacijos apie mokinį be jo tėvų sutikimo kaip mokymo ar tyrimo medžiagą;
- 23.9.4. neleistinas nekorektiškas, tendencingas kolegos darbo kritikavimas ir sąmoningas menkinimas (ypač pamokų metu su mokiniais) dėl asmeninės antipatijos, konkurencijos, politinių ar kitokių su vertinamo mokslinio ir metodinio darbo profesionalumu nesusijusių motyvų;
- 23.9.5. tiesioginių ar netiesioginių dovanų, neakademinio pobūdžio paslaugų, tiesiogiai nesusijusių su mokymo kursu, reikalavimas arba priėmimas iš mokinių tėvų, vertinamas kaip neetiškas poelgis.

VI. MOKINIŲ ETIKOS NUOSTATOS

24. Mokiniai privalo tinkamai elgtis:
- 24.1. gerbti savo tėvus (globėjus), kitus šeimos narius, mokytojus, mokyklos darbuotojus ir svečius, draugus;
- 24.2. išklaudyti ir atlikti visus mokytojo nurodymus;
- 24.3. reguliariai lankyti mokyklą, nepraleidinėti pamokų ir stengtis kuo geriau mokytis pagal savo gebėjimus ir poreikius, siekti įgyti valstybinius standartus atitinkantį išsilavinimą;
- 24.4. laikytis mokyklos Vidaus darbo tvarkos taisyklių ir priimtų elgesio normų pamokų bei pertraukų metu ir kitose formalaus ir neformalaus ugdymo įstaigose, viešose vietose;
- 24.5. gerbti ir tausoti mokyklos turtą;
- 24.6. gerbti ir puoselėti valstybinę, savo gimtąją kalbą, kultūrą, papročius bei tradicijas, toleruoti kitas kalbas ir kultūras;
- 24.7. gerbti ir tausoti kultūros ir istorijos vertybes, gamtą, visuomenės ir privačią nuosavybę.
25. Mokiniai turi suprasti, jog etiką pažeidžia:
- 25.1. kitų mokinių, mokytojų ar kitų bendruomenės narių orumo žeminimas, nepagarba jiems;
- 25.2. nekultūringas ir neatsakingas elgesys pamokų, pertraukų ir išvykų metu;
- 25.3. alkoholinių gėrimų, psichotropinių medžiagų vartojimas bei rūkymas mokykloje ir jos teritorijoje.
26. Mokiniai gali aktyviai dalyvauti mokyklos gyvenime:
- 26.1. ugdyti toleranciją ir drąsą pareikšti savo nuomonę;
- 26.2. aktyviai dalyvauti mokyklos savivaldoje svarstant ugdymo proceso organizavimo klausimus ir kultūrinėje veikloje.
27. Mokinių elgesio, skatinimo, nuobaudų tvarką reglamentuoja Mokinių elgesio taisyklės.

VII. TĖVŲ (GLOBĖJŲ) ETIKOS NUOSTATOS

28. Tėvai (globėjai) turi teisę:

28.1. reikalauti, kad vaikui būtų teikiamas valstybinius standartus atitinkantis išsilavinimas;

28.2. gauti informaciją apie vaiko mokymąsi, elgesį, asmenybės raidą ir mokymosi sąlygas;

28.3. reikalauti, kad mokykloje nebūtų pažeidinėjamos vaiko teisės, žeminamas orumas;

28.4. gilintis į mokyklos gyvenimo, ugdymo procesų organizavimą ir aktyviai dalyvauti pasirenkant vaiko ugdymo turinį;

29. Tėvai (globėjai) turi bendrauti ir bendradarbiauti su mokykla:

29.1. domėtis vaiko ugdymo bei mokymosi sėkme sekdami informaciją apie mokinį el. dienyne, lankydami tėvų susirinkimus, nuolat komunikuodami su ugdytojais;

29.2. susiklosčius aplinkybėms, kuriose pasikeitė vaiko elgesys, iškilus konfliktams tarp mokinių, tėvai (globėjai) ir mokytojai juos sprendžia konfidencialiai, aptardami tarpusavyje ir demokratiškai ieško sprendimų galimybių, dėl iškilusių problemų kreipiasi į steigėją ar kitas institucijas tik kai nepavyksta išspręsti problemos mokyklos viduje.

29.3. objektyviai vertinti įvairią informaciją, kurią gavo apie vaiką iš mokyklos vadovybės arba ugdytojų ir neviešinti lokalių konfliktų visuomenės informavimo priemonėse;

29.4. aptarti ir spręsti kartu su mokytojais vaiko mokymo(si), kitus klausimus;

29.5. pagal galimybes padėti mokyklai kurti palankias aplinkas vaiko ugdymui(si), dalyvauti mokyklos organizuojamuose renginiuose bei projektuose, padėti puoselėti ir kurti mokyklos tradicijas;

29.6. dalyvauti mokyklos savivaldoje, pagal galimybes prisidėti kuriant jos gerovę;

29.7. sudaryti kuo palankesnes sąlygas tenkinti vaiko saviraiškos ir saviugdos poreikius, dalyvauti neformalaus ugdymo veikloje;

29.8. suvokti save kaip mokytojų pagalbininkus, kartu sėkmingai ugdyti dorinius, kultūrinius, intelektualinius vaiko įgūdžius;

29.9. sudaryti sveikas ir saugias vaiko gyvenimo sąlygas, užtikrinti punctualų ir reguliarų mokyklos lankymą, vaikui susirgus ar dėl kitų priežasčių nedalyvaujant pamokose laiku informuoti auklėtoją;

29.10. gilintis į vaiko elgesio ir sveikatos pakitimus, iškilus būtinybei konsultuotis su vaikų psichologu bei pedagogais;

29.11. pasikeitus mokinio gyvenimo aplinkybėms, gyvenamajai vietai, įvykus globėjų kaitai, tėvai apie tai nedelsdami privalo pranešti mokyklos administracijai ar klasės auklėtojui;

29.12. teikti mokyklai visą reikalingą dokumentaciją apie mokinį ir jo šeimą (tėvai (globėjai) turi teisę, teikdami asmeninio pobūdžio informaciją, pageidauti konfidencialumo).

30. Tėvai (globėjai) privalo būti pavyzdžiu savo vaikams:

30.1. pasitikėjimo, atvirumo ir reiklumo dvasia ugdyti darbštų, iniciatyvų vaiką, gebantį veikti savarankiškai ir prisiimti atsakomybę;

30.2. mokyti ir savo pavyzdžiu skatinti vaiką gerbti mokytoją, mokyklos vadovus ir visus, kasdien bendraujančius su mokiniu, diegti tarpasmeninio bendravimo ir elgesio normas;

30.3. ugdyti gražaus, pagarbaus elgesio įpročius, niekuomet, ypatingai girdint vaikui, neaptarinėti mokytojo poelgių ar nuostatų ir stengtis, kad vaikas kuo mažiau susidurtų su suaugusiųjų veiksmy ir žodžių nedarna;

30.4. laikytis etikos ir geranoriškumo principų, neskleisti nepatikrintos, oficialiai nepatvirtintos informacijos apie mokyklos Vidaus taisykles bei savivaldos principus;

30.5. asmeniniu pavyzdžiu formuoti kultūringos elgsenos pradmenis (ypač matant vaikams – nerūkyti, nevartoti svaigalų, nevartoti necenzūrinių žodžių, nesivesti vaikų į neatitinkančias jų poreikių vietas, nežiūrėti smurto, suaugusiems skirtų laidų bei filmų);

30.6. stengtis sukurti namuose kuo palankesnę vaiko emocinei ir psichologinei raidai atmosferą, tokias ugdymosi ir poilsio aplinkas, kurios tausotų vaiko fizinę ir psichinę sveikatą bei saugumą.

VIII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

31. Būtina mokyklos bendruomenės etikos kodekso sąlyga – viešas Kodekso projekto svarstymas, siekiant, kad jis būtų priimtas kaip įsipareigojimas, o ne įpareigojimas.
32. Patvirtintas EK skelbiamas viešai mokyklos internetiniame puslapyje.
33. Mokyklos bendruomenė įsipareigoja gerbti EK nuostatas ir rūpintis jo veiksmingumu.
34. EK vykdymo priežiūrą atlieka atstovavimo pagrindu sudaryta Etikos komisija, susidedanti iš mokyklos mokytojų, išrinktų į Mokyklos savivaldą – 4 Mokyklos Tarybos narių ir profsąjungos (ų) pirmininko(ų), arba jo deleguoto atstovo.
35. Etikos komisija savo darbą atlieka vadovaudamasi patvirtintu etikos komisijos darbo reglamentu.
36. EK negali numatyti visų nepagarbos pripažintoms pedagoginėms vertybėms atvejų, todėl etikos komisija, sprendama konkrečius pareiškimus dėl etiškai nederamo elgesio, EK nenumatytais atvejais turi spręsti ar konkretus poelgis suderinamas su bendruomenės nario etikos kodekso pripažintomis pamatinėmis etikos vertybėmis, ar gali būti toleruojamas.
37. Sankcijos už etikos pažeidimus (moralinio poveikio priemonės, pvz., pastaba, įspėjimas ir pan.) skiriamos atsižvelgiant į pažeidimo sunkumą. Etikos kodekso priežiūrą vykdančios Etikos komisijos sprendimai yra rekomendacinio pobūdžio.
38. Kiekvienas mokyklos darbuotojas įsipareigoja savo veikloje vadovautis šiuo Etikos kodeksu. Darbuotojas turi teisę kreiptis į etikos komisiją dėl pastebėtų Etikos kodekso pažeidimų.